

FN-debatten om Korea

I avtalet om vapenstillestånd i Korea stadgas att inom tre månader efter stilleståndets ikraftträdande en politisk konferens skall hållas med representanter för "båda sidorna" med syfte att genom förhandling lösa "frågorna om tillbakadragande av alla utländska trupper från Korea, den fredliga avvecklingen av den koreanska frågan etc.". Det är framför allt två saker som är oklara i denna bestämmelse: Vad menas med "båda sidorna" och vad avser det "etc." som avslutar paragrafen? Dessa båda frågor hänger ihop i praktiken, och att så är fallet är en av huvudsakerna till den pågående striden om hur den s. k. fredskonferensen skall sammansättas. En sak är emellertid klar: med den ena sidan avses Förenta nationerna, och det är därför dess församling sedan i måndags diskuterar hur den blivande fredskonferensen skall organiseras. Redan från början föreligger alltså det underliga förhållandet att flera av de stater som i realiteten representerar den andra sidan, främst Sovjetryssland, har rättighet att delta i beslutet om vilka som skall företräda FN på konferensen. Då FN-mötet sammantredde befarade man rent av på många håll att Ryssland skulle begära det kommunistiska Kinas insläppande i FN i stället för Chiang Kai-sheks representation, men på denna punkt har icke någon framstöt gjorts. Däremot föreslog Ryssland att Kommunist-Kina och Nordkorea skulle bli representerade vid FN-mötet, men detta förslag avvisades av den demokratiska majoriteten. Tvistefrågor har även inom denna majoritet i alla fall inte saknats.

Enligt Förenta staternas uppfattning borde endast stater som militärt deltagit i Koreakriget bli företrädare för FN vid fredskonferensen, jämte naturligtvis Sydkorea; man föreslog emellertid att FN-representationen skulle inskränkas till tio stater, bland dem USA, England, Frankrike, Kanada, Australien och Turkiet. Det ansågs naturligt att Ryssland inte skulle få vara med på konferensen på denna sida; däremot sade man sig inte ha något emot att Ryssland jämte Nordkorea och Kina deltog i konferensen som företrädare för den andra sidan. Från början var det klart att England och flera andra västmakter önskade en inbjudan till

Ryssland och Indien. Från engelskt håll fruktade man att Ryssland inte skulle vilja vara med som representant på kommunistisidan, och man höll före att Rysslands medverkan var nödvändig för dessa förhandlingar. Indien antogs kunna spela en viktig roll som förmedlare, medan man på amerikanskt håll var orolig för indisk benägenhet att vara neutral med en viss dragnings åt den ryska sidan.

Det ryska förslaget om vilka stater som skulle representera FN vid fredskonferensen var, det kan man lugnt säga, tilltaget med prutmän. Man förordade stormakterna, alltså Förenta staterna, England, Frankrike, Sovjetunionen och Kommunist-Kina, vidare Nordkorea och Sydkorea samt därjämte Indien, Polen, Burma och Sverige. Här var det alltså inte fråga om att begränsa sig till de stater som stått på FN-sidan i kriget utan att utse alla deltagare i fredskonferensen. Ja, i stället för en rad mindre stater som med militär deltagit på FN:s sida skulle intas en av Sovjets satelliter, Polen, samt tre stater som i utpräglad grad anses stå på den "rena" neutralitetens linje. Att Sverige kom med i denna grupp har inte väckt någon entusiasmens bland våra mest ivriga isolationister, och man torde kunna utgå från att den svenska regeringen inte är angelägen om att få vara med.

Diskussionen i FN har ännu inte givit några klara resultat. Det är emellertid tydligt att åtskilliga demokratiska stater principiellt går emot den amerikanska linjen, enligt vilken bara krigförande på FN-sidan skulle väljas till deltagare. Man talar om en runda bordskonferens och får på denna punkt understöd från ryskt håll; det skulle alltså snarare gälla att designera de stater som kan anses ha ett speciellt intresse i uppgörelsen än att få de på FN-sidan engagerade staterna med. Särskilt har många röster höjts för att Indien skulle delta i konferensen; även åtskilliga sydamerikanska stater

påstås i denna punkt vägra att följa det amerikanska förslaget. Att denna fråga och över huvud frågan om konferensens sammansättning blivit så omtvistad sammanhänger uppenbarligen med att fredskonferensens syfte kan tolkas på olika sätt. Om ordet "etc." tilläggs den betydelsen att konferensen kan ta upp allt som sammanhänger med den koreanska frågan, blir det möjligt att där förhandla om sådana brännande frågor som det kommunistiska Kinas upptagande i Förenta nationerna, Formosaregeringens ställning och Indokina. I flera av dessa frågor kunde en motsättning väntas mellan i första rummet USA och England. Särskilt i USA är man rädd för att under sådana förhållanden "ett slags tredje kraft" skulle bildas vid konferensen under engelsk ledning.

Bakom tvisterna i FN står stridigheterna kring den av de sexton på FN-sidan krigande staterna nyligen offentliggjorda deklarationen — i själva verket beslutad för ett och ett halvt år sedan. I England har man främst ifrån arbetarpartiet men också i oberoende tidningar såsom Times och Observer skarpt kritiserat den passus i deklarationen enligt vilken det vid ett nytt angrepp på Sydkorea skulle bli svårt att hindra krigets utbredning till Kina. Det är ett hot, säger man, som skulle ge USA fullmakt att vid en ny konflikt angripa Kina med atombomber. Churchill har energiskt försvarat deklarationen, och det har påpekats att även arbetarregeringen efter FN:s nederlag på hösten 1950 var beredd att under vissa betingelser godta en aktion mot själva Kina. Med stor effektivitet motiveras deklarationen av Economist: "Vad kritikerna tycks önska, vad som varje eftergift åt deras utfall i realiteten skulle innebära, är ett löfte av den brittiska regeringen att inte under några förhållanden överväga operationer mot Kina. Det skulle vara en dårskap av värsta slag, varigenom kriget i det långa loppet skulle bli mer i stället för mindre sannolikt. Det är otroligt att så snart efter 1930-talet det finns så många människor som tror att en undfallenhetens politik skulle bättre trygga freden än en fast och stark politik."